

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII.

ČÍSLO 4

APRÍL 2024

Spoznaný

Zázrak svetla - Krížové cesty - Kalvárie - Exodus 90 - Nádych
Pôsobenie Pána - Služba akolytu - Prázdny hrob - Prievidzské krypty

Štvrtok Pánovej večere (Zelený štvrtok) - 28. marca 2024

Zázrak Svetla

V predvečer Veľkonočnej nedele, ktorú slávi ortodoxná Cirkev v Jeruzaleme, sa pútnici z celého sveta každoročne schádzajú, aby boli svedkami zázraku Svätého Svetla.

Napoludnie patriarcha gréckej pravoslávnej cirkvi, po tom, ako bol dôkladne prehľadaný a skontrolovaný, či nemá pri sebe akýkoľvek nástroj, ktorým by mohol vznietiť oheň, vchádza do svätyne Božieho hrobu s nerozsvietenou lampou. Kláčne si pred skalné lôžko, na ktorom bol uložený zosnulý Kristus a prednáša starodávnu modlitbu.

Vstup do hrobu sa zatvorí, patriarcha ostáva sám a zhromaždení - čakajúc vonku - spievajú: „Pane, zmiluj sa.“ Po chvíli spevu, modlitieb a napätého očakávania odrazu patriarcha vychádza so zažatou lampou. Po tom, ako zapáli 33 sviečok na znak 33 rokov Kristovho života, vychádza z edikuly a preplnený kostol prepuká v oslavu. Pútnici si nadšene odpaľujú sviečky, a takto sa svätý oheň šíri po celom kostole a neskôr aj meste.

Príležitostne sa stáva, že počas obrady v kaplnke sa spontánne zapália aj sviečky jednotlivých pútnikov, ktorí čakajú pred kaplnkou, alebo aj lampy, ktoré visia zvonku kaplnky. V období prenasledovania bol zázrak dokonca ešte viditeľnejším, pretože moslimské úrady zakázali patriarchovi vstup do kaplnky a lampa sa zapalovala samovoľne aj bez prítomnosti akejkoľvek osoby vo vnútri.

Či už veríme, alebo neveríme na zázrak Svätého Svetla, faktom zostáva, že Pán Ježiš vstal z mŕtvych a odvtedy sa jeho svetlo zázračne samovoľne zapaluje v srdciach ľudí naprieč celým svetom. Často nás prekvapí, že sú to ľudia, o ktorých by sme to ani nepredpokladali.

A to je na našej viere krásne. Je zvrchovaným darom a zostupuje od Otca svetiel. Možno aj tento rok Zmŕtvychvstalý Pán zažal svetlo viery u niektorého z našich známych.

Mne osobne tohtoročné obrady Veľkej noci pripomenuli, že potrebujeme vchádzať do prázdneho hrobu našich beznádejí, utrpení, problémov a zranení a dovoliť Ježišovi, aby v nich vstal z mŕtvych. Zázračne zažatý oheň nádeje nás potom nielen prekvapí, ale aj upevní vo viere, že Boh zázrakov skutočne existuje a potvrdzuje svedectvo o Zmŕtvychvstalom znameniami a prejavmi moci.

Nech vás viera v zázraky sprevádza aj prežívaním tohto veľkonočného obdobia, a nech najväčší zo všetkých zázrakov, obrátenie srdc, príde aj do životov členov vašich rodín, priateľov a známych.

Matúš Palaj, SchP

Krížové cesty v našej farnosti

Aj počas tohtoročného Pôstu sa veriaci našej farnosti schádzali na krížový cestách. Okrem tých „klasických“ mali možnosť zažiť aj pár „špeciálnych“.

Pobožnosti krížových ciest viedli kňazi či laici vo farskom kostole vždy v stredu a v piatok o 15:45 a v nedeľu o 15:00, u piaristov v piatok o 17:50.

Žiaci piaristickej školy mali možnosť zažiť netradičnú krížovú cestu vždy v stredu počas veľkej prestávky. Vďaka iniciatíve pani učiteliek Anny Čížovej a Zuzany Žiškovéj „putovali“ so spevom a modlitbou popri triedach na prvom poschodí školy.

Skauti s rodinami pozvali všetkých záujemcov na špeciálnu krížovú cestu v nedeľu 17. marca popoludní do Nitrice v časti Plieška. Stretli sa pri obecnom úrade a spolu vystúpili až ku krížu viditeľnému zo širokého okolia.

Žiakom piaristickej školy predstavili v piatok 22. marca dopoludnia špeciálnu hranú

krížovú cestu študenti terciie z osemročného gymnázia. Trieda plná hereckých, režisérskych i hudobných talentov sa rozhodla využiť svoje dary na oslavu Boha a umožniť aj ostatným deťom či mladým prežiť hlbšie záverečné fázy prípravy na Veľkú noc.

V ten istý deň popoludní vo farskom kostole viedli krížovú cestu spolu s pánom kaplánom Pavlom Škovránkom mladí pripravujúci sa na sviatosť birmovania. Zamyslenia boli ladené presne pre ich vekovú kategóriu. Vďaka nim sa veriaci spojili v modlitbe na úmysly, ktoré mladí ľudia (nielen) v našej farnosti najviac potrebujú.

Text: Petra Humajová

Foto: Anna Čížová (vľavo), Petra Humajová

Študenti terciie z osemročného gymnázia predviedli hranú krížovú cestu

Krížová cesta počas veľkej prestávky na chodbách piaristickej školy

Pút' Rádia Lumen do Krakova

Pozývame vás na Pút' Rádia Lumen do Krakova.

Odchod autobusu je 4. mája o 4:00 hod. od farského kostola, cena: 20 €.

Príhlášky a bližšie informácie získate v sakristii farského kostola.

Putovanie po našej diecéze

Veriaci z Bojníc sa z iniciatívy pána kaplána Mateja Izraela spolu s pánom dekanom Antonom Eliašom v sobotu 9. marca vydali na farskú púť s mottom „Spoznajme spoločne diecézu“. Prešli postupne cez Žiar nad Hronom a Badín až do Banskej Bystrice.

Približne osemdesiat účastníkov v dvoch autobusoch začalo svoju púť prehliadkou farského kostola Povýšenia Svätého kríža v Žiari nad Hronom, kde ich privítal miestny kňaz Ján Flajžík. Posprevádzal a miestami aj rozosmial, nadchol i poučil ich výkladom o histórii mesta, farnosti i chrámu. V minulosti nieslo mesto názov Svätý Kríž nad Hronom a bolo sídlom banskobystrického biskupa. Navštívili tu tiež biskupskú kryptu - miesto posledného odpočinku šiestich biskupov.

Druhou zastávkou bol Dom Xaver v Badíne - bývalý kňazský seminár. Kňazi v seminárnej kaplnke sv. Františka Xaverského celeburovali sv. omšu, po ktorej nasledoval chutný obed. Po ňom si pútnici vypočuli výklad o badínskej mozaike s rozlohou 64 metrov štvorcových, ktorá stvárňuje Najsvätejšiu Trojicu a vykúpenie ľudstva. Ďalšou zaujímavosťou v seminári je uchovávaná izba s posteľou, v ktorej si dnes už svätý pápež Ján Pavol II. počas svojej návštevy Slovenska v roku 2003 krátko odpočinul.

Po prehliadke knižnice, ako aj krásneho vonkajšieho areálu, sa pútnici presunuli do neďalekej Banskej Bystrice. Katedrálu sv. Františka Xaverského im predstavil dekan Peter Starošík, ktorý upriamil pozornosť na obojstranný stôl symbolizujúci prameň vody vytekajúci z chrámu podľa úryvku z knihy proroka Ezechiela. Následne si pútnikov prevzal Ivo Novák z Rádia Lumen. Previedol ich rozhlasovou kaplnkou a stúpajúc cez jednotlivé redakcie im ukázal srdce rádia - vysielacie štúdio. Na záver ešte všetci zostúpili do katedrálnej krypty.

Text: Andrej Prievalský

Foto: Mária Muszková, Ladislav Smatana

Interiér kostola Povýšenia Svätého kríža v Žiari nad Hronom

Priečelie Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici

Putovanie kalváriami 2024

Pôstne obdobie sa vo farnosti Krista Kráľa v Prievidzi - Veľkej Lehôtke nesie už niekoľko rokov v znamení putovania kalváriami v blízkom okolí, ale tiež kalváriami v rámci Slovenska. Aj tento rok sa veriaci z mestských častí Prievidze, z Veľkej a Malej Lehôtky a Hradca spojili a spoločne putovali s cieľom nielen sa pomodliť pobožnosť krížovej cesty, ale tiež zažiť niečo netradičné.

Poruba

Púte sa začali v Druhú pôstnu nedeľu v nám blízkej Porube. Na úvod veriaci navštívili historicky jedinečný Kostol sv. Mikuláša. Prednáška skvelého historika Erika Kližana o freskovej výzdobe kostola a o samotnej obci všetkých obohatila úctou k histórii tejto obce. Po pútavej prednáške bola pobožnosť krížovej cesty nad obcou. Pútnici ju zakončili modlitbou pri Kaplnke Panny Márie pri Studničke.

Banská Štiavnica

Na ďalší týždeň cesta pútnikov smerovala do svetoznámej starobylej Banskej Štiavnice. Krásne počasie počas pobožnosti krížovej cesty všetkých potešilo. Výhľad z kalváriového kopca a nakoniec krátka návšteva centra starobylého mesta všetkých naplnila pokojom a úctou k histórii tohto banského mesta.

Rudno nad Hronom

V ďalšiu nedeľu čakala na pútnikov jedna

z najnovších krížových ciest. V Rudne nad Hronom ich privítal dp. Marek Sabol, ktorý tu momentálne pôsobí. Po pobožnosti krížovej cesty mali pútnici krátku prednášku o histórii tohto regiónu v podaní dp. Mareka. Potom sa presunuli do kultúrneho domu, kde si spoločne posedeli a zaspomínali na časy, keď bol Marek Sabol správcom farnosti Krista Kráľa. Nakoniec nechýbala krátka návšteva miestneho chrámu, počas ktorej Samuel Banič obohatil prítomných svojou hrou na organe a Marek Sabol im aj toto duchovné miesto bližšie priblížil z pohľadu histórie.

Detva a Handlová

Záver putovania kalváriami býva už tradične spojený s celodenným výletom. V sobotu pred Piatou pôstnou nedeľou ráno vyrazili pútnici do okolia Detvy. Predpoludním sa spoločne pomodlili na sv. omši v Kostole Panny Márie Fatimskej na Raticovom vrchu. Spoločenstvo utužili aj na spoločnom obede v Kriváni.

Posilnení dobrým obedom vyrazili do starej Detvy, kde je krížová cesta priamo na cintoríne a končí sa na malom návrší pri Kostole Sedembolestnej Panny Márie. Okolie kostola je aj malým múzeom s typickými podpolianskymi - detvianskymi maľovanými krížmi.

Pri návrate z Detvy na veriacich čakala ešte krátka zastávka na hornom konci Handlovej. Kamenný Kostol Dobrého Pastiera nie je veľmi starý, ale je naplnený odkazom osudov ľudí, ktorí ho postavili a na konci druhej svetovej vojny museli tento kraj opustiť. Tu si veriaci pripomenuli, aké je všetko dočasné a že všetky dary od Pána si treba veľmi vážiť.

Organizáciu pútí zabezpečoval Branislav Bullo s výdatnou pomocou duchovného správcu Miroslava Sliachana, ktorý pri každej pobožnosti krížovej cesty pripomínal úmysel za pokoj na Slovensku a vo svete. Veľká vďaka patrí šoférom autobusov a takisto dopravnej spoločnosti, ktorá pútnikov prepravila. Vďaka patrí tiež všetkým, ktorí sa zapojili čítaním, spevom. Autobus bol vždy takmer plný a veriaci troch mestských častí opäť vytvorili jedno krásne putujúce spoločenstvo - spoločenstvo putujúcich v nádeji, tak ako znie aj heslo Jubilejného roku 2025, ktorý sa pomaly, ale isto blíži.

Text a foto: Ing. Branislav Bullo

Exodus 90 - výzva na cestu slobody

Hlavne počas Pôstu sa i na Slovensku rozšírila výzva Exodus 90. Je to duchovný výcvikový program postavený na štyroch pilieroch. Trvá 90 dní, vedie k modlitbe, pozýva k askéze a podporuje bratstvo (spoločenstvo).

Verzia s pravidlami projektu Exodus 90 pre mužov (existuje i podobný program pre ženy) zahŕňa napríklad skoré rána v tichej modlitbe, fyzické cvičenia, chladnú sprchu a používanie internetu iba na prácu. Tieto pravidlá sú pripomenutím tradície Cirkvi a zvlášť duchovných Otcov 3. a 4. storočia. Dôležitým pilierom je „bratstvo“, ktoré vytvára priestor byť si navzájom oporou, inšpiráciou a povzbudením počas dlhých 90-tich dní.

Do výzvy sa zapojili i muži z malých skupín Spoločenstva Piar. Jeden z nich, Peter, povedal, že táto výzva preňho znamenala „ísť vo viere až na koreň; odhodit' všetky postranné veci a zložiť zo seba nahromadené vrstvy; vo vzťahu k Bohu Otcovi nájsť čistý vzťah a neopustiť ho ani v dobrom, ani v zlom čase.“ Ďalší z nich, Jozef, zhodnotil: „Exodus 90 bola pre mňa cesta hľadania vnútornej integrity s Bohom.“ Juraj povedal: „Dôvodom, prečo som do

toho šiel, bol môj brat. Pred rokom sa pridal do Exodu on kvôli mne a teraz som do toho šiel ja kvôli nemu, aj keď som vôbec nemal chuť na tie studené sprchy. Ale som za to vďačný, najmä za bratstvo a vzťahy, ktoré aj vďaka Exodu mohli rásť. Tak tiež som si uvedomil nový pohľad na pôst a obeť.“ „Po mojom premiérovom Exode minulý rok,“ priznal Ján, „som vedel, že to opäť potrebujem. Tá cesta a čas, ktorý tomu venujem, upevňuje a prehľbuje môj osobný vzťah s Bohom i s chlapmi, ktorí do toho tiež šli.“

Exodus 90 prináša potrebnú výzvu na prekonávanie prekážok, predpokladá rast v sebadisciplíne a umožňuje prevziať zodpovednosť za svoj rozvoj, posúvať vlastné hranice. Zároveň prispieva k budovaniu silných vzťahov medzi mužmi, čo ich posilňuje čeliť každodenným životným výzvam.

Anežka Kútiková

Noví mimoriadni rozdávatelia sv. prijímania uvedení do služby

V pondelok 25. marca počas večernej sv. omše v piaristickom kostole boli do služby uvedení dvaja noví mimoriadni rozdávatelia sv. prijímania, Ján Grešner a Michal Jánošík. Dekrét pre túto službu v našej diecéze udelil otec biskup Mons. Marián Chovanec i sestry Veronike Komadovej, FDC.

Sv. omšu slúžil pán farár Jozef Repko spolu s pátrom Matúšom Palajom, SchP. V kázni všetkých veriacich, ale najmä nových mimoriadnych rozdávatel'ov, povzbudil k službe lásky a pokore srdca. Zdôraznil pritom rast lásky najmä ku Kristovi v Eucharistii a vystríhal pred nebezpečenstvom stagnácie v láske.

Text: Anežka Kútiková, Foto: Mária Melicherčíková

25. marca boli uvedení do služby dvaja noví rozdávatelia sv. prijímania

Ján Grešner (vľavo) a Michal Jánošík (vpravo) obdržali dekrét s platnosťou do 31.3.2025

Potrebujú ženy „Nádych“?

Približne 2 000 žien sa zúčastnilo osobne či on-line v dňoch od 23. februára do 24. februára 2024 na ženskej konferencii s názvom *Nádych*. Konferencia sa konala v športovej hale v Banskej Bystrici a bola deviatym pokračovaním série ženských konferencií s podtitulom *Nespútaná*, ktoré organizuje Godzone projekt.

Program tvorili prednášky, modlitby chvál, adorácia, sv. omša, diskusie a svedectvá. „Hľadáme čo najviac reálnych príbehov žien, ktoré si prežili rôzne veci, aby prestal existovať priestor medzi pódium a publikom, aby sa ženy zdieľali navzájom ako spoločenstvo. Naším zámerom je, aby sa zjednotili a vnímali, že sme v tom spolu,“ povedala pre Postoj jedna z organizátoriek Terézia Kmotorková.

A tak spolu, ale aj každá zo žien zvlášť, mohli zažiť čas osobného „nádychu“. V piatok počas prednášky Evy Petrovičovej

a následne počas chvál a adorácie s otcom Michalom Zamkovským mohli odhaľovať a skladať pod kríž bremená. Jednak tie, ktoré nám nepatria a snažíme sa ich niest'; ale aj tie, ktoré niest' máme, ale nemáme vždy na to silu.

Na druhý deň, v sobotu, začal program „gauč talkom“ - diskusiou so ženami rôznych povolání. Zaznievali svedectvá matiek (jednou z nich bola i Jana Zubajová), ale tiež svedectvo reholnej sestry Františky Čačkovej, OSF. Nasledovala modlitba chvál so zahraničným hosťom Elle

Limebear, ktorá bola predelená prednáškou - slovom - Zuzany Kmotorkovej. Počúvajúce účastníčky viedla prostredníctvom osobnej skúsenosti práce s úzkosťou nielen k „nádychu“, ale ku „každodennému správne dýchaniu“. „Všetko okolo nás nás formuje - rodina, práca... Ale otázka znie: Na koho sa chceš podobat? Kým sa nechávaš formovať? Je to Ježiš?“ Vyslovená otázka rezonovala v hale. A po nej nasledovalo pozvanie do duchovnej a ľudskej zrelosti prostredníctvom učeníctva s Ježišom. „V tejto dobe zaneprázdnenosti môžeme dať Bohu svoju pozornosť a čas. A na to, aby sme uniesli váhu ovocia, ktoré toto učeníctvo priniesie, potrebujeme oporu, a ňou sú návyky. Čas pre Ježiša v priebehu dňa, ale aj odдых, ticho, samota, služba, pôst, spoločenstvo... Čokoľvek, čo vedie do väčšej lásky.“ Po prednáške pokračovala druhá časť chvál so zahraničnou hostkou. Záver sobotného programu tvorila sv. omša. Jej hlavným celebrantom bol otec Ján Buc. Povzbudil ženy k hľadaniu a žitiu svojej originality: „Vidíte hlbšie a citlivejšie, vnímavejšie, empatickejšie.“

Hudobne sv. omšu sprevádzala skupina Alive z Českej republiky.

Z postrehov účastníčok vyberáme: „Osobne asi najvzácnejšia bola pre mňa spoločná modlitba počas adorácie a chvály. Možnosť vidieť, ako každá prišla so svojím príbehom a z inej životnej situácie, ale mohli sme sa navzájom spojiť a spoločne ho hľadať. Čo sa z konferencie snažím aplikovať, to je skutočnosť, že do svojich dní dávam Ježišovi pozornosť a čas, nech robím čokoľvek. Malé i veľké veci... Pripomínam si, že on túži byť uprostred všetkého,“ povedala Christina, matka 4 chlapcov.

Na záver nechajme zaznieť odkaz Elle Limebear: „Ženy, držíme spolu!“, ale i povzbudenie Zuzany Kmotorkovej, že cesta za Ježišom je v štýle „padám a vstávam... znova padám a vstávam... ale nezastanem“. A ak by sme sa vrátili k otázke z nadpisu, tak áno - ženy potrebujú nádych, ale i výdych. Každodenné dýchanie.

Text: Anežka Kútiková

Zdroj a foto: facebook godzone

Pre tých, ktorí by si chceli pozrieť celý program, je možnosť zakúpiť si vstup k záznamom z konferencie na: www.nesputana.godzone.sk.

Zuzana Kmotorková pri prednáške na ženskej konferencii Nádych v Banskej Bystrici

Na záver konferencie v sobotu večer sv. omšu celebraval otec Ján Buc

Pripomenuli sme si Sviečkovú manifestáciu

Dážd', kontrola občianskych preukazov a náhle zaradenie filmu Angelika do programovej ponuky v televízii („odpútačiacia akcia“). Aj tak by sa dalo spomínať na 25. marec 1988. 36. výročie Sviečkovej manifestácie sme si pripomenuli pred piaristickým kostolom v pondelok 25. marca 2024. Počas príhovoru; pozdravu, ktorý pre nás nahral František Mikloško; modlitby, pápežskej a štátnej hymny sme zažili komornú atmosféru, keďže nás prišlo toľko ako apoštolov.

Text: Zuzana Žišková
Foto: Mária Melicherčíková

Sviečková manifestácia alebo Sviečková demonštrácia alebo Bratislavský veľký piatok bola pokojná manifestácia občanov za náboženské a občianske práva a slobody v socialistickom Česko-Slovensku, ktorá sa odohrala 25. marca 1988 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Je dnes s odstupom času považovaná za jedno z najdôležitejších vystúpení občanov a veriacich proti komunistickému režimu v Česko-Slovensku. Táto manifestácia bola najvýznamnejšou aktivitou tajnej cirkvi v komunistickom Česko-Slovensku.

(Zdroj: www.sk.wikipedia.org)

Aktivisty sa stretli pri príležitosti spomienky na Sviečkovú manifestáciu

Dejepisári z piaristickej školy pri čítaní príhovoru

Blahoželanie

Na Veľkonočný pondelok 1. apríla sa svojho životného jubilea - 70 rokov - dožil bývalý prievidský pán dekan, **Mons. Ján Bednár**, ktorý v našej farnosti pôsobil v rokoch 1994 - 2008. Do ďalších rokov života mu veľa Božích milostí vyprosujú farníci z Prievidze.

Misiám môžeme pomôcť aj prostredníctvom omšového milodaru

Svätú omšu na váš úmysel odsluži kňaz v Afrike alebo v inej krajine. V misijných krajinách sú kresťania väčšinou diskriminovaní, utláčani a prenasledovaní. A sú takí chudobní, že nedokážu zabezpečiť ani základné živobytie pre svojich kňazov. Pre mnohých kňazov sú omšové milodary často jediným zdrojom obživy.

Veriaci podporujú prostredníctvom omšových milodarov pastoračnú službu kňazov, a tak sa podieľajú na celosvetovej misii Cirkvi. S omšovým milodarom zverujeme kňazovi aj náš modlitebný úmysel.

Pamätajte však na to, že svätá omša sa nesmie stať predmetom obchodu. Obeta Eucharistie je totiž nekonečná a nezaplatiteľná. Má nevyčísľiteľnú hodnotu. Ak teda dávame omšový milodar, je to prejav našej obety a vďačnosti za tento neoceniteľný dar. Keď sa rozhodneme venovať omšové milodary kňazom v misijných krajinách, kňazi môžu vďaka nim pomáhať aj svojim farníkom, ktorí trpia veľkou chudobou a často aj hladom.

Príklad z Venezuely

Otec Angel Colmenares má 31 rokov a je kňazom v Catia La Mar na predmestí venezuelskej metropoly Caracas. Učí v seminári, v miestnej škole a robí nemocničného kaplána. Okrem toho sa tiež stará o komunity rehoľných sestier, ktoré ho žiadajú o duchovnú službu. A má na starosti aj svoju vlastnú farnosť. To všetko za minimálnu odmenu.

„Keď som prišiel do tejto farnosti, videl som, ako za posledných 11 rokov veľmi upadla, a preto ju musím postaviť znova na nohy. Fara a kostol potrebovali veľkú opravu. Tak sa zo mňa stal nielen kňaz, ale aj stavbár.“

No potreby jeho farníkov sú oveľa naliehavšie. „Ľudia chodia denne od domu k domu a prosia o jedlo, ktoré potom donesú do kostola ako obetné dary. Tie ja rozdávam chudobným rodinám. Niekedy sa dokonca ani neskončí omša a ľudia už prídu za mnou prosiť o ryžu z obetných darov. Taká je tu chudoba.“

Omšový milodar

Angelov príbeh nie je vôbec výnimočný. Na svete sú tisíce kňazov v podobne ťažkej situácii. Váš omšový milodar im pomôže vytrvať v službe Bohu a v starostlivosti o svojich veriacich.

Ak sa rozhodnete venovať svoj omšový milodar kňazom v misijných krajinách, môžete tak urobiť prostredníctvom web stránky Pápežských misijných diel <https://misijnediela.sk/> alebo Pápežskej nadácie ACN Slovensko <https://acnslovensko.sk/>. Je možné si vybrať jednu svätú omšu, novénu (deväť sv. omší), alebo Gregoriánske sväté omše (cyklus tridsať sv. omší za zomrelých).

Svoj úmysel a omšový milodar môžete odovzdať aj prostredníctvom Klubu priateľov misií. Za každý milodar vám v mene kňazov v misijných krajinách srdečne ďakujeme.

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií

Foto: Jaroslav Jasso

Stretnutie dvoch slovenských misionárov v Tanzánii

Obzretie sa za slávením Vzkriesenia u gréckokatolíkov

V tomto gréckokatolíckom okienku si troška priblížime, ako sa veľkonočné sviatky slávia u nás, gréckokatolíkov. Ak to niekto zažil a bol prítomný, tak vie, že vôbec to nie je krátka záležitosť.

„Je vzkriesenia deň, * šťastím, ľudia, plesajme. * Slávnosť Pánova, Pascha. * Ved' od smrti k životu * a zo zeme do nebies * priviedol nás Boh náš, Kristus. * Spievajme víťaznú pieseň.“ (jeden z Paschálnych spevov)

Veľký týždeň - týždeň pred Vzkriesením
Celých 40 dní boli aliturgické dni - počas týždňa (okrem sobôt a nedeľ) sme neslávali liturgie sv. Jána Zlatoústeho, ale len pôstne večierne a liturgie vopred posvätených darov. Tieto liturgie sa vo Veľký týždeň slávia každý deň od pondelka do stredy. Obsahujú už nielen starozákonné čítania z knihy Genezis a z knihy Prísloví, ale aj evanjeliové texty. Je to príprava na vstup Ženicha. Predtým sme boli v predobrazoch poučaní o stratenom človeku vyhnanom z raja a povzbudzovaní pravou Múdrostou na našej ceste späť; teraz je samotná Múdrost' - Kristus - už pred dverami, a my ako múdre nevesty máme byť pripravení na jeho vstup. Tou pripravenosťou sú naše srdcia naplnené olejom - duchom kajúcnosti, ktorý sme mali možnosť získať v 40-dennom pôste. **Vo štvrtok Veľkého týždňa** večer sa slávi večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého. Ňou sa začína séria dlhších bohoslužieb. Počas tejto liturgie sa v katedrálnych chrámoch svätí myro (olej).

V piatok Veľkého týždňa ráno sa slávi strasná utiereň, kde sa číta 12 evanjelií (12 častí vybraných z evanjelií), ktoré hovoria o Kristovom utrpení - o jeho strastiach. Večer sa slávi večiereň s uložením plaščenice do hrobu. Počas toho kňaz s plátom, na ktorom je zobrazené telo mŕtveho Krista, obchádza chrám a na koniec plaščenicu (Krista) uloží do hrobu. Ľud po celý čas spieva tropár o Jozefovi z Arimatei, ktorý vzal Kristovo telo, pomazal ho vonnými masťami a uložil ho do nového hrobu.

V sobotu Veľkého týždňa dopoludnia sa slávi Jeruzalemská utiereň. Večer začína jedno z najdlhších slávení v roku - večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého, ktorá obsahuje 15 čítaní Starého zákona a čítania apoštola a evanjelia. Toto slávenie trvá približne 2,5 hodiny. Na konci je požehnanie chlebov (lítijných darov), ktoré sa budú v nedeľu rozdávať na myrovaní.

Nedeľa vzkriesenia - Svätá a veľká nedeľa Paschy

V nedeľné skoré ráno, keď „Márie išli zavčas ráno k hrobu Spasiteľa s vonnými masťami“, sa slávi Veľká utiereň vzkriesenia. Začína sa tým, že len za svetla sviečok kňaz berie plaščenicu z hrobu - prenáša ju na prestol (oltár). To je symbol vzkriesenia Krista. Potom spolu s ľudom vychádza von, dvere chrámu sa zatvoria - symbol ešte stále zatvoreného hrobu - a robí sa sprievod okolo chrámu. Zastaví sa pred zatvorenými dverami a tam sa začne radostný víťazný spev tropára vzkriesenia - „Christos voskrese iz mertvych, smertiju smert' poprav, i súščim vo hrobich, život darovav.“ „Kristus slávne vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol, a tým, čo sú v hrobch, život daroval.“ Kňaz krížom v ruke klope na zatvorené dvere chrámu, tie sa otvárajú a ľud mohutným hlasom spieva tropár vzkriesenia a vstupuje dovnútra.

Potom nasleduje jedno z najkrajších slávení celého roka - utiereň Paschy, ktorá svojimi textami a rezkým spevom odvaluje kameň mólových smutných a ťaživých tónov Veľkého pôstu. Zakaždým, keď ľud

spieva, kňaz s krížom v ruke okiada celý chrám a každého v ňom zdraví pozdravom: „*Christos voskrese!*“ (odpoveď: „*Voistinu voskrese!*“) či grécky „*Christos anesti!*“ (odpoveď: „*Alithos anesti!*“).

Po utierne sa začína liturgia svätého Jána Zlatoústeho, opäť preplnená spevom trojára vzkriesenia. Na konci sa požehnávajú jedlá a robí sa myrovanie - pomazanie olejom.

V nasledujúcom týždni, ktorý voláme Svetlý týždeň, máme ešte pondelok ako prikázaný sviatok. Po liturgii sa opäť robí sprievod okolo chrámu s čítaniami 4 evanjelií (úryvkov evanjelia).

Tu som vypísal len hlavné slávenia. V Prievidzi ste sa mohli zúčastniť na vyššie spomenutých sláveniach okrem piatkovej a sobotnej utierne.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

Pri príležitosti necpalských hodov Vás srdečne pozývame na

HODOVÚ SVÄTÚ OMŠU S PROCESIOU

v nedeľu 21. apríla 2024 o 11.00 h. pri kaplnke v Necpaloch.

Stretnutie veriacich o 10.30 h. pri kríži pri Rajčuli

Hodové popoludnie s Polianočkou

od 15.00 – 18.00 h.

zábava na starej ceste v Necpaloch,
posedenie, občerstvenie

ÚČAŠŤ V KROJOCH VÍTANÁ!!!

TEŠÍME SA NA VÁS!

Príďte so svojimi príbuznými, priateľmi
a vychutnajte si spoločne
slávnostnú hodovú atmosféru
v Necpaloch!

Oslávili sme Veľkú noc

Štvrtok Svätého týždňa - Zelený štvrtok
Začalo sa veľkonočné trojdnie. Vo Štvrtok Svätého týždňa slávil Ježiš Poslednú večeru so svojimi učeníkmi. V tento večer ustanovil dve sviatosti: kňazstva a Eucharistie, resp. premenil chlieb a víno na svoje Telo a Krv. Súčasne takto odovzdal apoštolom kňazskú moc so slovami: „Toto robte na moju pamiatku.“

Aj v našom chráme sa večerná svätá omša slávila na pamiatku ustanovenia Oltárnej sviatosti. A tak, ako Pán Ježiš po večeri umyl učeníkom nohy, aj pán kaplán umyl nohy miništrantom. Umývanie nôh učeníkom je predobrazom Ježišovej lásky „do krajnosti“, ktorá sa naplní, keď na kríži zvolá: „Je dokonané!“ (Jn 19,30) - čo znamená, že „krajnosť“ lásky bola dosiahnutá, nedá sa viac milovať.

V kázni pán kaplán upriamil pozornosť na nohy - zamyslime sa, koľko krokov urobia nohy denne a koľko krokov urobíme pre naše posvätenie, aby sme ohlasovali Krista svojim bratom a sestrám, pomáhali svojmu blížnemu, kráčali do kostola za naším Otcom. Nohám pomáha Eucharistia. Aby sme ju mohli prijímať, na to potrebujeme kňazov. Modlime sa za našich kňazov a za nové kňazské povolania.

Po skončení svätej omše sme si pripomenuli opustenosť Pána Ježiša, keď v Getsemanskej záhrade bdie v modlitbe a potí sa krvou od hrôzy z prichádzajúceho utrpenia. Apoštoli od únavy zaspali a Ježiš zostáva celkom sám, opustený. Túto udalosť symbolizuje otvorený prázdny svätostánok, obnažené oltáre a utíchnutie zvonov. Neskoro večer sa konala v Mariánskom kostole krížová cesta.

Piatok utrpenia Pána - Veľký Piatok

Zavčas rána sme sa mnohí stretli na ranných chválach, ktoré boli prípravou na deň utrpenia. Nasledovala krížová cesta, po ktorej sme kráčali s Ježišom cestou nášho vykúpenia.

O tretej hodine začali obrady Piatku utrpenia Pána. Kostol zaplnený do posledného miesta, mnohí museli stáť. Je to jediný deň v roku, kedy sa neslávi eucharistická obeta. Namiesto nej sa konala liturgia umučenia Pána, ktorá pozostávala z bohoslužby slova, slávnostnej modlitby veriacich, z poklony Svätému krížu a sv. prijímania.

Pán kaplán upriamil pozornosť na posledné Ježišove slová: „Je dokonané.“ Ježišovo utrpenie bolo ukončené a celá úloha, ktorú mu Otec dal - kázať evanjelium, robiť zázraky a vydobýť večné spasenie pre jeho ľud - bola splnená. Dlh za hriech bol zaplatený. „Žiznim“ - Ježiš túži po každom jednom z nás, po všetkých ľuďoch. On túži, aby sme boli všetci spasení. Za nás obetoval svoj život, za nás trpel.

Na konci svätej omše bol kríž s ukrižovaným Ježišom prenesený do kaplnky. Ešte dlho po jej skončení stál pred kaplnkou veľký rad. Tolkí sa túžili pokloniť Ježišovi na kríži...

Svätá sobota - Biela sobota - Vigília Zmŕtvychvstania Pána Ježiša

Bohoslužba sa začala Obradom svetla - požehnaním ohňa a veľkonočnej sviece - paškálu. Pán kaplán priniesol sviecu do chrámu v sprievode miništrantov. Po slovách „Svetlo Kristovo - Bohu vdáka“ sa od nej zapálili ďalšie sviece, ktoré si priniesli veriaci. Svetlo sa postupne šíriло a o chvíľu už celý chrám svietil množstvom malých žiariacich svetielok. A oedlho sme sa započúvali do nádherného veľkonočného chválospevu.

V druhej časti vigílie, v liturgii slova, sme v čítaniach rozjímali o všetkom, čo konal Pán od začiatku pre svoj ľud, ako ho ochraňoval a napokon poslal svojho syna - Vykupiteľa. Po bohoslužbe slova zaznelo slávnostné: „Aleluja!“ Ježiš Kristus vstal z mŕtvych!

Pán kaplán v homílii hovoril o ohni ako o zdroji svetla a tepla, ale najmä o ohni horiacom na veľkonočnej svieci, ktorý symbolizuje zmŕtvychvstalého Krista a pomáha nám pozerat' sa na všetko novými očami.

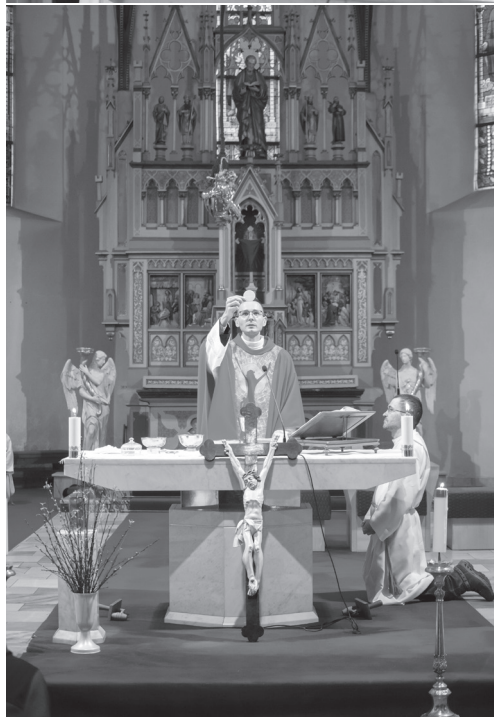
Potom posvätil vodu a obnovili sme si krstné sľuby. Nasledovala slávnostná eucharistická liturgia. Po prijatí Ježišovho tela začala Eucharistická procesia na oslavu vzkrieseného Pána, pričom veriaci spievali hymnus Teba Bože chválime.

Veľkolepá vigília, najkrajšia svätá omša v roku. A tento rok bola naozaj nádherná, ako aj celé trojdnie. Ďakujeme nášmu Pánovi za všetky jeho dobrodennia. Ďakujeme nášmu pánu kaplánovi Pavlovi Škovránkovi za vedenie celého trojdnia; za to, že ho Pán uzdravil a dal mu silu to všetko tak úžasne zvládnuť! Ďakujeme aj našim obetavým ministrantom a všetkým, ktorých zásluhou sme my, veriaci, mohli prežiť tieto prekrásne chvíle.

A ďakujeme aj nášmu pánovi farárovi Jozefovi Repkovi, ktorý sa obetoval a išiel slúžiť do inej farnosti, aby aj veriaci tam mohli prežiť trojdnie vo svojom chráme.

Text: Elena Cagáňová

Foto: Mária Melicherčíková

PIARISTICKÁ SPOJENÁ ŠKOLA

GYM 4-ročné
8-ročné

Online konzultácie SJL a MAT 16. 04. 2024
23. 04. 2024

Prijímacie skúšky 2. 05. 2024
6. 05. 2024

MŠ

Podanie elektronickej prihlášky 1. 5. – 13. 5. 2024

Zápis 13. – 14. 5. 2024

FRANTIŠKA HANÁKA V PRIEVIDZI

SOŠ

Učiteľstvo pre materské školy a výchovateľstvo
Pedagogický asistent
Grafik digitálnych médií
Multimédiá

ZŠ

1. stupeň
2. stupeň

Talentové prijímacie skúšky 29. 04. 2024
9. 05. 2024

Prijímacie skúšky 2. 05. 2024
6. 05. 2024

Elektronické prihlasovanie 1. – 30. 4. 2024

Zápis do 1. ročníka 22. 4. 2024
23. 4. 2024

Novinky z piaristickej školy

Tvorivá dielňa s včelárkou Marikou

V pondelok 4. marca sme s dievčatami zo 4. A a z 5. A navštívili v rámci ŠKD Hornonitrianske múzeum. Čakal nás veľmi zaujímavý program - interaktívna prehliadka výstavy o včelárstve s úlohami, s ktorými si dievčatá hravo poradili, a zážitkové spoznávanie včelích produktov s mladou včelárkou Marikou, ktorá sa včelárstvu venuje celým srdcom.

Dievčatá si z včelieho vosku vyrobili krásne sviečky a odliali si roztomilé zajačiky, ktoré môžu využiť ako jarnú alebo veľkonočnú dekoráciu. Nechýbala ani ochutnávka kvalitných medíkov (agátového, kvetového a lipového) zo zásob pani včelárky.

Zahrajko v našej škôlke

Do našej škôlky zavítal zaujímavý hosť - Zahrajko. Deti sa na neho veľmi tešili. Zahrajko mal pre nás vymyslený zábavný program, ktorý bol plný pesničiek, básničiek a nemohla chýbať ani gitara. Deti si zaspievali a zahrli sa s ním v lesobande. Zahrajko prišiel aj s pani sovou a stonožkou, ktoré dotvárali príjemnú atmosféru plnú smiechu. Deti boli zo zážitku nadšené a už teraz sa tešia na ďalšie stretnutie.

Páter Janko u nás na návšteve

Vo štvrtok 7. marca nám na náboženstvo priviedol páter Matúš vzácného hosta, pátra Janka. Jeho piesne všetci dôverne poznáme. Keby radosť kvitla, z našej triedy by sa dnes stala letná lúka. Zahrli sme sa, aj sme si zaspievali, požehnanie jeden druhému dali... Pátri naši, ďakujeme Bohu, že vás máme!

Strieborné basketbalistky

V utorok 19. marca odohrali naše stredoškôlčky dva zápasy v Bánovciach nad Bebravou, v rámci regionálneho kola

Navštívili sme Hornonitrianske múzeum

Do našej škôlky zavítal Zahrajko

Stretnutie s pátrom Jankom

v basketbale. Dievčatá pristúpili k zápasom bojovne a zodpovedne a po víťazstve nad Gymnázium Partizánske a prehrou s domácimi Bánovcami obsadili konečné 2. miesto.

Zostava:

E. Kluvancová, L. Laurincová, E. Boboková, M. Smoreková, T. Fuleková, N. Humajová, K. Krišková, V. Daňová, V. Gajdošová.

Štvrtáčky háčkujú

Daždivé popoludnia v zimných mesiacoch sme využili v ŠKD aj na ručné práce. Dievčatá zo 4. A najviac chytilo háčkovanie. Tie, ktorým to šlo od ruky, učili spolužiačky, ktoré s háčkovaním iba začínali. Niektorým dievčatám pomohli zvládnuť základné techniky trpezlivé staré mamy. Štvrtáčky si uháčkovali čelenky a nákrčníky, pekné a praktické doplnky na chladné dni.

Vive la Francophonie!

Pri príležitosti marca - mesiaca frankofónie - si francúzštinári pripravili malú ochutnávku toho najlepšieho z Francúzska. Počas veľkej prestávky prevoňali chodby školy palacinky, na nástenkách sa zaskveli krásne projekty na tému francúzskych dezertov, kaligramov, na heligónke hrala a spievala Ema Lenhartová z tercie a medzi žiakmi kolovali záložky so základnými frázami vo francúzštine.

Vyučovanie francúzštiny sa teší u nás veľkej obľube. Máme medzi nami množstvo skvelých žiakov, ktorí spievajú, recitujú a súťažia v jazyku Moliéra. Mesiac apríl bude plný. Čaká nás regionálne kolo Spievam po francúzsky v Bratislave a v Banskej Bystrici a celoslovenské kolo Olympiády vo francúzskom jazyku.

Držte nám palce. Bon courage.

(Zdroj: <https://www.piaristi-pd.sk/kategorie/aktualne/>)

Strieborné basketbalistky

Štvrtáčky si uháčkovali čelenky a nákrčníky

Francúzštinári pripravili malú ochutnávku

Dnes na slovíčko s Jaroslavom Mišíkom, mimoriadnym rozdávatel'om svätého prijímania vo farnosti Prievidza-mesto

Prijatie služby ponúka hlbšie duchovné prežitie svätej omše

V tomto čísle Bartolomeja pokračujeme v predstavovaní rôznych foriem služby vo farnosti. Tentokrát by sme vám chceli viac priblížiť službu mimoriadnych rozdávatel'ov svätého prijímania aj formou rozhovoru s jedným z nich, s Jaroslavom Mišíkom.

▪ **Ako si sa dostal k službe mimoriadneho rozdávatel'a svätého prijímania? Ponúkol ti možnosť tejto služby niekto z kňazov vo farnosti?**

Áno, pred ôsmimi rokmi ma oslovil pán kaplán Dušan Rončák. V tej dobe som už čítal a miništroval na dvoch menej obsadených svätých omšiach a bolo praktické, aby som mu mohol pomôcť aj s rozdávaním sv. prijímania.

▪ **Aká príprava predchádza vykonávaniu tejto služby?**

V podstate stačí len kňazovo požehnanie. Ak je počas svätej omše v kostole viac veriacich, môže kňaz operatívne niekoho požiadať, aby mu pomohol rozdať sväté prijímanie. Pre opakovanú pomoc ale už pán farár žiada u otca biskupa pre rozdávatel'a dekrét na tri roky.

▪ **Ako vyzerá služba mimoriadneho rozdávatel'a svätého prijímania v praxi? Ako často máš službu? Môžeš si vybrať len nejaký počet služieb, alebo máte nejaký rozpis?**

Je to podobné ako pri iných službách. Raz za tri mesiace máme spoločné formačno-organizačné stretnutie s pánom farárom, kde si rozdeľujeme služby. Samozrejme, počet a termíny služieb sú slobodné, ako to komu vyhovuje. Ja slúžim v piatok o 16:30 a v nedeľu o 18:00.

▪ **A čo ak nemôžeš prísť? Ako funguje zastupovanie?**

Naším vedúcim je pán kostolník Pavel Šiplák, ktorého by sme mali kontaktovať

v prípade, že potrebujeme zastúpiť. Násť niekoho na zastupovanie zatiaľ nikdy nebol problém.

▪ **Navštevuješ s Eucharistiou aj chorých doma? Od čoho závisí, či má mimoriadny rozdávatel' aj túto službu, alebo pomáha len s rozdávaním svätého prijímania kňazovi v kostole?**

Záleží to od počtu imobilných veriacich, a od toho, či kňazi potrebujú našu pomoc aj pri takejto službe. Ak áno, tak to tiež riešime na stretnutí, kto môže pomôcť, alebo kto býva v okolí veriaceho, ktorému treba Eucharistiu zaniest'.

▪ **Aký je to pocit - držať v rukách eu-
charistického Krista?**

Som rád, že od pandémie covid-19 má túto skúsenosť už každý veriaci. Všetci sme nehodní hriešnici ospravednení len skrze vieru, no naša hriešnosť nemôže nijako ubrať z majestátnosti Krista, ktorý nás pozná a ktorý sa sám rozhodol dať sa nám za pokrm.

▪ **Mení táto služba nejakým spôsobom
tvoj život? Ako sa to prejavuje?**

Najpodstatnejšia je asi ešte hlbšia túžba zachovať sa v stave posväcujúcej milosti.

▪ **Ako by si povzbudil niekoho, koho
pán farár osloví s prosbou zapojiť sa do
tejto služby, alebo sám uvažuje o ta-
kejto pomoci vo farnosti? Prečo by si**

**mu odporučil, aby ponuku neodmietol
a zapojil sa?**

Ak pán farár ako cirkevná autorita niekoho poprosí o pomoc, tak je presvedčený o vhodnosti kandidáta. Vo farskom kostole chýbajú lektori, rozdávatelia aj miništranti. Tieto služby si síce vyžadujú určité vystúpenie z komfortnej zóny, no ponúkajú za to veriacim hlbšie duchovné prežitie svätej omše. Okrem Krista, ktorý sa nám počas svätej omše odovzdáva, máme aj my možnosť ponúknuť sa Kristovi a svojim blížnym. Stojí za to to využiť.

Text: Alojz Vlčko

Foto: archív Jaroslava Mišíka

Jaroslav Mišík (37) vyštudoval podnikový manažment v drevospracujúcom priemysle na Technickej univerzite vo Zvolene. Pracuje ako obchodno-technický manažér v nábytkárskej firme. V mladosti i dospelosti ho formoval skauting, v ktorom vyrastal a neskôr pracoval ako dobrovoľník, napríklad ako radca alebo vodca oddielu. S manželkou Silviou majú tri deti - dvoch chlapcov a dcéru.

Spoznaný pri lámaní chleba

V súvislosti s touto témou mi zišla na um otázka: „Kto je spoznaný?“ Odpoveď na ňu nám poskytuje evanjeliový text o emauzských učeníkoch. Ukazuje nám, že aj keď emauzskí učeníci nepochopili udalosti veľkonočného rána, predsa nemôžu zabudnúť na to, čo počuli a čoho boli svedkami, keď chodili s Ježišom.

Keď nad udalosťami Ježišovej smrti uvažovali plní sklamaní, pripojil sa k nim Ježiš, ale nespoznali ho. Nečakali, že budú mať výsadu kráčať so Zmŕtvychvstalým. Spôsobuje to „ruka smrti“, ktorá sa zmocňuje našich očí a zakrýva ich, aby sme nespoznali Živého.

Otvorenie očí

Záporné očakávania a smútok sú dve ruky, ktorými nám satan zatvára oči, aby sme nevideli Pána. A vidíme, že v tomto smere nepomohlo ani to, keď im povie: „Vy nechápaví a ľarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci! Či nemal Mesiáš toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?“ A počnúc od Mojžiša a všetkých Prorokov vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo. Hugo od sv. Viktora to vyjadril takto: „Celé božské Písmo tvorí jednu knihu a touto jedinou knihou je Kristus, pretože celé Písmo hovorí o Kristovi a v Kristovi nachádza svoje naplnenie“. Vzkriesený Kristus sa tak predstavuje ako ten, ktorý vysvetľuje Slovo, ktoré sa na ňom uskutočnilo.

Stať nám však jasne ukazuje, že otvorenie očí spôsobuje až lámanie chleba. Vtedy ho spoznali. Spoznali Ježiša. Spoznali Pána. Toto poznanie Pána nastáva po vypočutí slova v dare chleba. Pamiatka Pánovej lásky nám doširoka otvára oči, ktoré boli oddávna zatvorené. Konečne ich otvárame, nie aby sme videli svoju nahotu ako Adam s Evou v raji po hriechu, ale aby sme videli Božiu slávu: v Eucharistii, aby sme videli, kým je on pre nás skrze to, čo sme my pre neho. Dvomi etapami Lukášovho evanjelia - katechéze o počúvaní a o videní - zodpovedajú dve časti eucharistického slávenia so stolom Slova a Chleba. Kým Chlieb uskutočňuje to, čo sľubuje Slovo, Slovo zas umožňuje spoznať Chlieb ako uskutočnenie Božieho zaslúbenia. Preto Slovo a Chlieb tvoria jednu sviatosť. Eucharistia je skutočne prameňom a vrcholom celého kresťanského života. K nej všetko vedie a z nej všetko vychádza.

Veľkonočná radosť

Keď Ježiš dosiahol u emauzských učeníkov svoj cieľ, keď sa im dal spoznať, zmizol

im z očí; ponoril sa opäť do „neviditeľna“. Ved' teraz už nežije medzi ľuďmi ako pred vzkriesením. Vstúpil do Božej slávy a „prebýva v neprístupnom svetle“. (1Tim 6,16). Emauzskí učeníci si zrazu uvedomili, s kým boli a ako im s ním bolo dobre: „Či nám nehorelo srdce, keď nám hovoril cestou a otváral Písma?“ „Otváral“ im Písma, ktoré boli predtým pre nich zapečatenou knihou, a preto ničomu nerozumeli. Bez Písma nepochopili život. Teraz začínajú chápať - preto ich to ženie k životu a k činom. Načo čakať, keď ide o takéto prevrátenie vecí a keď Ježiš naozaj žije?

Ešte v tú hodinu vstali, vrátili sa do Jeruzalema a potvrdili to, že Ježiš naozaj vstal z mŕtvych. Ved' všetci zhromaždení nehovorili o ničom inom! Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi! Dôkazy sa množili a boli presvedčivé. Nemalo už zmysel pochybovať. Velkonočná radosť naplnila všetkých.

Osud pútnika

Stretnutie emauzských učeníkov s Ježišom je často blízke i nášmu stretnutiu s ním. Aj oni sa nachádzali v situácii, že udalosti posledných dní ich zmiatli či až zneistili vo viere v Ježiša. Dopadlo to úplne ináč, ako si to predstavovali. Slová, ktoré povedali neznámemu „pútnikovi“, vyjadrujú ich náladu. Nespoznali v ňom toho, o ktorom hovorili. Spoznali ho až pri lámaní chleba. V pokornej viere kresťan prijíma túto pravdu. Ale mali by sme ju nielen prijať, ale aj jasne si položiť otázky: Stretávam sa skutočne s Kristom? Nie je to len spomienka na to, čo bolo? Oslovuje ma? Som podobný učeníkom, ktorí idú do Emauz? Spoznávam v nich seba? Aj my sme spoločenstvo putujúceho Božieho ľudu. Byť na ceste k domovu - to je osud pútnika. Kto sa pokúša budovať len na zemi pevné príbytky a zabúda, že žije pod stanmi, Pána nestretnie a ani nespozná. Preto je na spoznanie Pána potrebné hľadanie, modlitby, obety. Až potom sa nám Pán zjaví. A môže sa stať, že i keď sa nášmu hľadajúcemu srdcu zjaví, opäť zmizne. Ale aspoň sme ho už „spoznali“.

Tri cesty

A tak sa nám ukazujú v Božom slove tri cesty, ktorými sa aj dnes Ježiš stáva spoznaným pre nás. Prvou je **spoznať Ježiša v bližných**. Často je to aj naša vina, že Pána v nich nenachádzame. „Ich oči boli zastreté, aby ho nepoznali.“ Takto evanjelista Lukáš vystihuje aj našu situáciu. Možno sa aj nám stáva, že v bližnom nespoznávame Krista, že ho považujeme len za nejakého neznámeho človeka, nejakého cudzinca, ktorý sa k nám pridáva. Kým nám bližný bude ľahostajný, nestretneme v ňom Krista. Preto tá otázka pri poslednom súde: „Pane, a kedy sme ťa videli hladného...?“ (Mt 25,37)

Ďalšou cestou je **spoznať Krista v Písme**. Čítanie, rozjímanie Písma nás povedenie k stretnutiu s Pánom. Iba pokorné a veriace srdce bude obdarované Božím slovom a bude poznávať Krista.

A nakoniec tou poslednou, v ktorej sa schádzajú aj predchádzajúce dve cesty spoznávania Krista, je **Eucharistia**. Liturgia nám poskytuje bohato prestretý stôl Božieho slova. V liturgii, v bohoslužbe slova a v lámaní chleba - Tela Kristovho, sa stretáva prijímajúci s Kristom najužším spôsobom. Toto spoznanie Krista nás privádza k tomu, že tu nejde o súkromnú záležitosť. Núti nás - podobne ako učeníkov - ponáhľať sa späť do Jeruzalema; hlásať a dosvedčovať Zmŕtvychstaleho druhým nielen slovom, ale celým svojím životom, lebo sme ho spoznali.

Prajem nám všetkým, aby aj my sme spoznali Ježiša v bližnom, v Písme a v Eucharistii; aby sme naplnení jeho blízkosťou prežívali svoju vieru v radostnom očakávaní konečného stretnutia s ním v nebeskom kráľovstve.

Text: Jozef Repko

Foto: Mária Melicherčíková

Použitá literatúra:

Silvano Fausti, Nad evangeliem podle Lukáša; Ján Merrel, Setkání s Ježišem.

Spoznávate pôsobenie zmŕtvychvstalého Pána vo svojom živote?

- **Elenka (48 r.):** „Spoznávam ho v milosti odpustenia hriechov a v možnosti žiť ako nový človek - a to každý deň, keď sa ráno zobudím uprostred mojej rodiny; v tom, že môžem ísť do práce, na sv. omšu, do prírody, s priateľkou na kávu a v množstve iných ‚maličkosťí‘, o ktorých viem, že nie sú samozrejmosťou.“
- **Helenka (48 r.):** „V mojom živote spoznávanie pôsobenia zmŕtvychvstalého Ježiša nebolo za tri dni... Vyžadovalo si to veľa času. Nežila som s Bohom, hoci pochádzam z kresťanskej rodiny. Až keď som mu otvorila svoje srdce, stal sa pre mňa živým. V ťažkých chvíľach, ktoré ma zrazili na kolena, som pochopila, čo pre mňa urobil na kríži. Vstal z mŕtvych a raz všetci budeme vzkriesení, spasení. Jeho zmŕtvychvstanie je pre mňa veľkou nádejou prechodu zo smrti do večného života, víťazstvom nad smrťou.“
- **Marcelka (43 r.):** „Pán Ježiš pôsobí v mojom živote veľmi silne a intenzívne. Nie vždy si to uvedomujem, nie vždy to zachytím, nie vždy ho pochopím, lebo to, čo koná, nie je podľa mojich predstáv. Jeho pôsobenie je často sofistikované, premyslené, neúnavné, trpezlivé, dotieravé, povzbudzujúce, láskavé, milujúce, ale hlavne dokonalé. Používa naň rodinných príslušníkov, kolegov, priateľov, zasvätené osoby, predavačku v Korze, človeka bez domova, chorú svokru, zúrivého vodiča auta, nahnevaného šéfa... To je pôsobenie zmŕtvychvstalého Ježiša v mojom živote. Stretávam ho v každodenných situáciách, v ktorých ma formuje, ohýba a čistí ako železko v ohnivej peci. Musím sa priznať, že to nie je vždy príjemné. Prečo? Lebo to všetko si vyžaduje lásku, pokoj, trpezlivosť, pochopenie, zhovievavosť, pokoru... Ale ja viem, že to všetko robí pre mňa, lebo ma miluje a chce ma mať pri sebe v nebeskom kráľovstve.“
- **Lubka (61 r.):** „Zmŕtvychvstalý Ježiš! Bez jeho zmŕtvychvstania by sme zostali vo svojich hriechoch. On je Život! Je to môj Spasiteľ a Vykupiteľ. Ukazuje mi cestu, kadiaľ treba ísť. Je to ranné prebúdzanie, práca a pokoj. On je Kráľ a Pán, jemu patrí sláva a chvála naveky.“
- **Alenka (63 r.):** „Áno, spoznávam, cítim jeho pôsobenie a jeho lásku každý deň.“
- **Filip (18 r.):** „Áno, pociťujem ho hlavne v tom, že mi zmenil a stále mení život. Aj keď sa mu niekedy priechim, on prichádza s otvorenou náručou. Cítim jeho blízkosť vo vzťahoch a tam, kde som. Keby som ho pred piatimi rokmi nespoznal, možno by som dnes bol už vo väzení, závislý na niečom... A určite by som žil niečo iné, nie veľmi pekné.“
- **Anastázia (80 r.):** „Vo svojom živote ho vnímam tým zreteľnejšie, čím som staršia. Cítim Ducha Svätého, jeho lásku, pokoj a odovzdanie sa do jeho vôle. Chcem byť svedectvom pre svoju rodinu a blížnych. Prosím o takéto pôsobenie a ďakujem.“
- **Adrika (58 r.):** „Aleluja, radujem sa! Zmŕtvychvstalému Pánovi ďakujem za silu, že s ním dokážem kráčať každodenným životom.“
- **Rudko (65 r.):** „Neustále každý deň, v maličkostiach, v malých zázrakoch. Aj pri stretnutí s ľuďmi, keď ich pozhŕňavam, vždy je stretnutie pozhŕňané a radostné.“
- **Sr. Jana (60 r.):** „Každý deň vstávam so zmŕtvychvstalým Kristom k novému životu. Bez neho by som nebola ničím.“
- **Jolanka (80 r.):** „Boh sa mi prejavuje rôzne. Cítim jeho pôsobenie každý deň, bez Zmŕtvychvstalého by bol život prázdny. Ani si to neviem predstaviť.“
- **Mária (75 r.):** „Poznám jeho pokoj. Môj život je spojený s Pánom Ježišom, bez neho by som bola ničím. Odmalička ma učí vážiť si rodičov, byť pokornou a modliť sa za nich.“

...s mimoriadnym rozdávatelom sv. prijímania u piaristov Miroslavom Balážom

V rámci snahy o priblíženie služby mimoriadnych rozdávatel'ov sv. prijímania v našej farnosti sme sa s niekoľkými otázkami obrátili i na Miroslava Baláža, dlhoročného miništranta v kostole piaristov.

1 Ako si sa dostal k službe mimoriadneho rozdávatel'a sv. prijímania? K tejto službe som sa dostal vďaka vzácnemu pátrovi Jankovi Hríbovi, SchP, ktorý ma v tejto veci oslovil. Ja som bez zaváhania a s radosťou s touto službou pomáhať pátrom piaristom pri rozdávaní svätého prijímania súhlasil a s vďakou a pokorou ju vykonávam dodnes.

2 Čo je v tvojom prípade obsahom tejto služby? Mal si do nej aj nejaký „zácvik“? Vždy, keď som prítomný v kostole na sv. omši (často aj v úlohe kostolníka, keďže túto službu tiež vykonávam), som k dispozícii kňazom pri rozdávaní sv. prijímania. Zácvik do tejto služby som nemal, ale mal som ju za roky miništrovania dobre napozieranú. (Úsmev.)

3 Aký je to pocit - držať v rukách Eucharistiu? Je pre teba praktickejší spôsob rozdávania sv. prijímania do ruky alebo do úst? Je to pocit veľkej pokory, vďaky a radosti. Nad tým, či je pre mňa praktickejší spôsob rozdávania do rúk alebo do úst, som sa, pravdupovediac, nikdy nezamýšľal. Oba spôsoby sú pre mňa z hľadiska praktickosti „v poriadku“.

Petra Humajová

Služba akolytu a mimoriadneho rozdávatel'a sv. prijímania

Podľa tradície sa služba akolytu vyvinula ako predstupeň presbyterátu (kňazstva). Po 2. vatikánskom koncile pápež Pavol VI. (1963 - 1978) vydal 17. 8. 1972 apoštolský list *Ministeria quaedam* (o dvoch službách - lektoráte a akolytáte). Následne 25. 1. 1983 začal platiť nový Kódex cirkevného práva, ktorý službu laikov upresňuje.

V kán. 230 nového kódexu sa v paragrafe § 1. píše: „*Laickí muži, ktorí majú vek a vlohы stanovené dekrétom Konferencie biskupov, môžu byť predpísaným liturgickým obradom nastálo prijatí do služby lektora a akolytu.*“

§ 3. ešte upresňuje ďalšie možnosti tejto služby laikov slovami: „*Kde to potreba Cirkvi vyžaduje, pri nedostatku služobníkov môžu aj laici, hoci nie sú lektori ani akolyti, zastávať ich niektoré služby,*

totiž vykonávať službu slova, viesť liturgické modlitby, udeľovať krst a rozdávať sväté prijímanie podľa predpisov práva.“ Kan. 910 v § 2. hovorí: „*Mimoriadnym vysluhovateľom svätého prijímania je akolyta, ako aj iní veriaci, určený podľa normy kán. 230, § 3.*“

Na základe týchto kánonov sa v Cirkvi vyskytujú vedľa seba dve formy mimoriadnych rozdávatel'ov sv. prijímania - akolyta a mimoriadny rozdávatel' sv. prijímania.

Akolyta

Služba akolytu sa spomína už v 3. stor. Rímski akolyti (gr. akólutos - následník, sprievodca, pomocník) prenášali fermentum z pápežskej svätej omše do titulárnych kostolov, rozdávali Eucharistiю pri bohoslužbe a nosili ju chorým. Akolyti v Afrike a v Galii mohli zapalať sviece na oltári a prinášať obetované víno; vo všeobecnosti mali na starosti aj nosenie krizmy. Na Východe akolyti neboli. Vzťah akolyta a eucharistia sa celkom prerušil počas stredoveku. Opätovne ho v novovekej histórii zaviedol do života Cirkvi pápež Pavol VI.

Akolytát je samostatná služba a „najvyššia“ laická liturgická služba (môže ju mať len muž). Do tejto služby môžu byť vhodní kandidáti natrvalo prijatí predpísaným liturgickým obradom. Naše biskupstvo v spolupráci s Kňazským seminárom sv. Františka Xaverského v Badíne a s Diecéznou liturgickou komisiou v roku 2017 urobilo teologicko-pastoračný kurz prípravy na prijatie služby akolytu. Po úspešnom zvládnutí kurzu bol generálnym vikárom, Mons. Branislavom Koppalom, dňa 9. 12. 2017 v seminárnej Kaplnke sv. Františka Xaverského v Badíne udelený akolytát 74 mužom z rôznych farností Banskobystrickej diecézy. Viacerí z absolventov kurzu už boli mimoriadnymi rozdávatelmi svätého prijímania.

Úlohy akolytu

Úlohou akolytu je starať sa o službu pri oltári, pomáhať diakonovi a kňazovi pri liturgických úkonoch, najmä pri sv. omši. Ak treba, vypomáhajú s rozdávaním svätého prijímania v kostole, pomáhajú pri čistení a usporiadaní posvätných nádob či už pri oltári, alebo pri stolíku.

V mimoriadnych okolnostiach môže kňaz poveriť akolytu, aby vystavil na verejnú úctu veriacim Najsvätejšiu sviatosť a potom ju znova uložil, no nesmie ňou udeliť ľudu požehnanie. Ak treba, môže viesť

prípravu veriacich, ktorí kňazovi pomáhajú pri liturgických obradoch. Akolyti tiež vykonávajú vzácnu službu prinášania eucharistie najmä chorým a starým ľuďom. Akolyta, ktorý je teda osobitným spôsobom určený na službu pri oltári, nech sa naučí všetko, čo sa týka verejných bohoslužieb, a nech sa usiluje pochopiť ich vnútorný a duchovný zmysel, aby sa tak denne mohol celý obetovať Bohu a aby svojou vážnosťou a dôstojným správaním mohol byť príkladom všetkým vo svätom chráme. A nech úprimnou láskou miluje tajomné Kristovo telo čiže Boží ľud, najmä slabých a chorých.

Mimoriadny rozdávatel' sv. prijímania

Služba mimoriadneho rozdávatela sv. prijímania je službou, ktorá je spojená s nevyhnutnou potrebou pomôcť pri rozdávaní sv. prijímania. Diecézny biskup môže službou mimoriadneho rozdávatela na základe normy práva poveriť aj iného veriaceho laika ako mimoriadneho vysluhovateľa pre určitý prípad (ad actum) alebo na určitý čas (ad tempus), použijúc pri tom primeranú formulu požehnania. Vo zvláštnych a nečakaných prípadoch povolenie ad actum môže dať kňaz, ktorý predsedá eucharistickému sláveniu, pričom tiež použije primeranú formulu požehnania.

Ak je obvyčajne dostatočný počet riadne vysvätených služobníkov, ktorý stačí aj na rozdávanie svätého prijímania, nemôžu byť poverení mimoriadni vysluhovatelia svätého prijímania. Mimoriadny rozdávatel' môže z poverenia kňaza zaniest' Eucharistiю chorým a starým ľuďom vo farnosti. Je úlohou diecézneho biskupa vydať zvláštne normy, podľa ktorých, prihliadajúc na tradíciu prvotnej Cirkvi, stanoví, ako konať túto úlohu.

Pripravil: Jozef Repko,
Foto: Mária Melicherčíková

Podmienky pre službu mimoriadneho rozdávatel'a sv. prijímania:

1. Má to byť človek, ktorý prijal sviatosť posvätného birmovania, má podľa uváženeho úsudku diecézneho biskupa neporušenú vieru a mravy.
2. Má dobrú povest', vedie usporiadaný život podľa zásad evanjelia a Cirkvi.
3. Nesmie byť v nejakom kánonickom treste (exkomunikovaný, v uvalenej podmienke...) alebo žiť v neregulárnom vzťahu.
4. Má to byť človek, ktorý sa aktívne zúčastňuje na živote vo farnosti.
5. Bol patrične poučený o tejto službe.

Láska nemyslí na zlé

Apoštol Pavol používa termín „logizomai“, čo znamená „počítat sa, pripísať sa niekomu, myslieť“. Mohlo by sa tomu porozumieť ako: láska nepripisuje zlému to, čo sa odohralo; neupodozrieva zo zla; nepočíta so zlom a ani na ňom nestavia.

Láska je zhovievavá

Zhovievavosť je darom Ducha Svätého. Každý z nás sa stretáva so zhovievavými ľuďmi, ktorí nepozerajú na nás zvysoka, ale hľadajú na človeku len dobro. Božia láska je zhovievavá, a preto jej Pavol vyhradil osobitú miesto medzi darmi Ducha. Sama osebe je zhovievavosť priaznivým postojom voči ľuďom, lebo vylučuje akýkoľvek negatívny prístup voči nim.

Láska nesúdi

Ježiš nás jasne vyzýva, aby sme nesúdili: „Nesúďte, aby ste neboli súdení...“ (Mt 7,1.5) Ani on sám nikoho neodsudzuje, ale skôr upozorňuje, aby sme merali správnu mierou. Vzájomné ohováračky sú hriechom. Ak sa chceme priblížiť Bohu, musíme nevyhnutne pristúpiť k zmiereniu. A toto potom vedie k zrušeniu zaškatulkovania či nálepkovania. Láska si nič nevysvetľuje v zlom, ale snaží sa o najlepšie vysvetlenie.

Láska odpúšťa

Tu je možné vyzdvihnúť realitu, ktorá hovorí, že láska sa nehnevá, nepozastavuje sa pri zle, nehnevá sa kvôli znášanému zlu. Láska je veľkodušná - má veľké srdce, lebo nepočíta donekonečna krivdy, ktoré musela pretrpieť. Je ťažké, keď sa niekto neustále vracia do minulosti a štiplavými poznámkami vyťahuje na oči všetko, čo môže prameniť z vnútornej rany, neodpustenia, nevraživosti. Ježiš nás v tomto smere učí lásku pretaviť do praxe - milovať skrze odpustenie.

Láska nie je pomstychtivá

Pavol vydal odporúčania, ako sa správať, keď naše konanie ovplyvňujú vášne - vyhýbať sa žiarlivosti a závidia; snažiť sa

o dobro bližneho; vyvarovať sa nepriateľstiev, svárov, rozkolov, zväd a podporovať všetko, čo vedie k jednote. Práve na toto poukazuje Hymnus na lásku, podľa ktorého láska nemyslí na zlé. Evanjeliová láska žiada, aby sme situácie, v ktorých by sme sami chceli zadostučiniť spravodlivosti a napraviť krivdy spáchané na nás, odovzdali Bohu. Pokoj v srdci a možnosť svedčiť nám za to stoja.

Text: Pavol Škovránek, farský vikár

Foto: Mária Melicherčíková

Prázdny hrob

5.

Bazilika Božieho hrobu, Izrael, 24. 2. 2020

Je bežné, že chodíme navštevovať hroby, kam uložili telá našich blízkych zosnulých. No chodiť na prázdny hrob? Bláznovstvo? Zdanlivo áno... A predsa som v ňom bol.

Okolo obeda sme mali sv. omšu v Kostole bičovania s p. M. Mojžišom a po nej fundovaný výklad p. B. Štrbu o Jeruzaleme z prvej polovice prvého storočia, bohatý na časové a priestorové súvislosti medzi udalosťami opísanými v Biblii, rozložením budov a hradieb mesta a ich zmeny v čase v závislosti od vojenského a politického vývoja v Judei ako rímskej provincii.

Vychádzame do ruchu Starého mesta, ktoré je duchovným centrom troch monoteistických náboženstiev. Pokúšam sa predstavovať si terén, ako bol opisovaný pri výklade, a zároveň si všímať v ruchu davu a pouličných obchodíkov nevýrazné značky symbolizujúce miesta zastavení krížovej cesty - zhruba v trase tej skutočnej, ktorú prešiel zbičovaný Kristus s brvnom na pleciah pred tým, ako ho za hradbami mesta naň pribili. Tisícročia výstavby a búrania zmenili všetko.

Po menšom zablúdení vstupujeme do komplexu Baziliky Božieho hrobu. Aj tu je mnoho ľudí a k samotnému hrobu si treba vystáť rad. Turista by z toho asi mal nervy, ale ako pútnik som v tom našiel požehnanie. Za tých 45 minút čakania som sa pomodlil bolestný ruženec a potom sa modlím počúvaním a rozjímaním slov piesne: „Je dokonané, Ježiš je víťaz, Satan je zničený, Ježiš zlomil smrti moc!“ Cítim vdáčnosť a chválím Boha. Klipkám viečkami a pozerám sa nahor, aby som skryl slzy dojatia. A tam vidím, ako architekt vyjadril moment, keď Svetlo zmŕtvychvstalého Krista zaplavuje Zem, ktorá je temná od zloby, strachu, bolesti.

Sú tri hodiny popoludní, bližim sa ku koncu radu a františkán mi naznačuje, aby som vošiel do hrobu. Do Kristovho hrobu. Hrobu, ktorý je prázdny. Hrobu, do

ktorého uložili mŕtveho Krista a Ježiš Kristus z neho vyšiel na tretí deň živý. Vychádzam z Kristovho hrobu von, živý. Cítim, že toto je vrchol celej týždňovej cesty do Svätej Zeme. Vlastne si uvedomujem, že toto by mal byť vrchol života - zomrieť s Kristom a vstať s ním do nového života.

Text a foto: Marek Šimurka

Kostol bičovania postavený v miestach, kde kedysi stáli vládne budovy rímskej moci (sídlo Poncia Piláta)

Kupola Baziliky Božieho hrobu

Prievidzské krypty

Všetky kostoly, hlavne tie historické, ukrývajú tajomné miesta, zákutia, často neprebádané časti, nachádzajúce sa v ich útrobach. Tri prievidzské starodávne kostoly ukrývajú pod svojimi podlahami priestory, ktoré charakterizujú práve vyššie uvedené slová. Sú nimi podzemné krypty.

Ešte v druhej polovici 18. storočia boli vo veľkej obľube krypty. V Prievidzi sa pochovávalo v krypte pod loďou farského kostola (poplatok bol 10 zlatých), pod loďou Mariánskeho kostola (3 zlaté) či pod loďou piaristického kostola (12 zlatých). Vieme však, že kapacity týchto priestorov boli dosť obmedzené.

V roku 1733 dal mestský radný Matúš Škopec vytvoriť pod kaplnkou v „necpalskom kúte“ na severnej strane farského kostola podzemné priestory pre rodinnú kryptu.

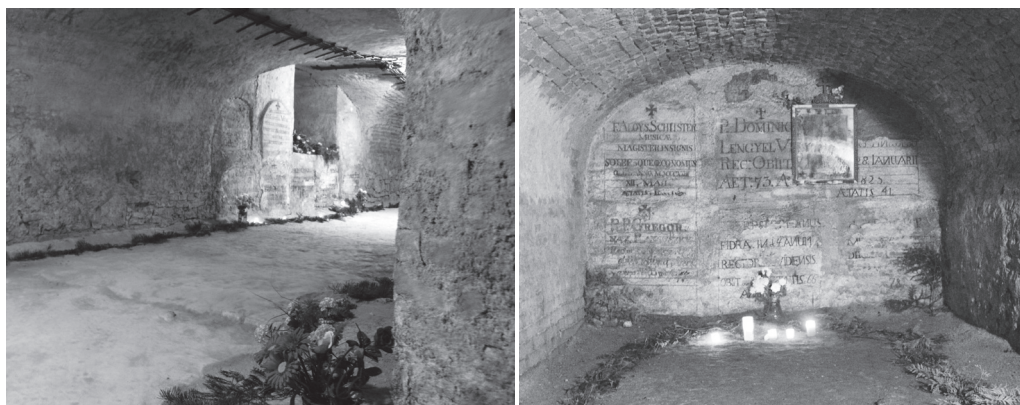
V roku 1767 pristavil Zachariáš Jucha k severnej strane Mariánskeho kostola v rovine hlavného vchodu kaplnku k úcte sv. Michala. Na seba vzal povinnosť udržiavať kaplnku s výsadou, že v krypte pod ňou budú bezplatne pochovaní jeho rodinní príslušníci. Iné zmienky o krypte pod kostolom písomne doložené nie sú, jej možnú existenciu však podporujú kamenné epitafy mestského radného Juraja Polereckého (†1774) a kňaza Jána Siláčka (1703 - 1790). Podľa ústneho podania boli premiestnené z podlahy lode kostola na vonkajší múr bašty v severozápadnej časti opevnenia pri vstupe do cintorína. Tie tu môžeme nájsť aj dnes. Veľké zmeny nastali v spôsobe a mieste pochovávaní na základe hygienických nariadení Jozefa II. (1780 - 1790). Zrušil všetky cintoríny okolo kostolov, najmä ak boli uprostred mesta. Zakázané bolo pochovávať v kryptách, ktoré mali vstup len zvnútra kostola. Zákaz sa vzťahoval aj na pochovávanie okolo Mariánskeho kostola, a preto sa zriadil nový cintorín v susedstve farskej záhrady na ceste k Mariánskemu kostolu. Vizitátor však

v roku 1780 zistil, že tento cintorín je malý, a tak sa pochovávalo aj naďalej pri Mariánskom kostole.

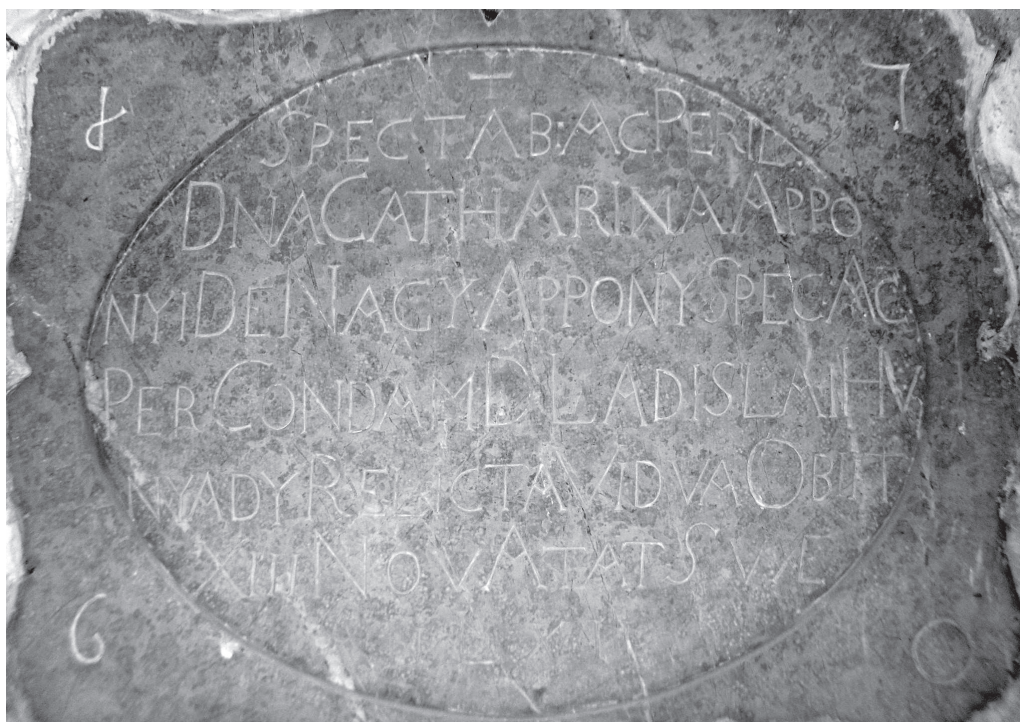
Definitívne opustené boli krypty farského kostola. Neskôr, v roku 1826, prievidzský rodák a jágerský kanonik Jozef Škopec s povolením fary a mesta vyčistil, upravil a vchodom zvonku opatril kryptu pod „necpalskou kaplnkou“. Krypta však slúžila len rodine Škopcovcov. Dnes môžeme vchod do týchto priestorov vidieť na severnej strane farského kostola blízko vonkajšieho kríža.

V súčasnosti je prístupná len krypta pod piaristickým kostolom. Pod svätynňou v barokovej kaplnke nájdeme niekoľko hrobov pochádzajúcich z 18. storočia. Odpočívajú tu napríklad Ladislav Huňady s manželkou Katarínou Aponyiovou, ktorí darovali kostolu Oltár Spasiteľa z roku 1753 a Oltár kríža z toho istého roku. Ich náhrobné kamene sú dodnes zachované. Pod loďou kostola sa nachádza priestraná krypta s hrobmi z 19. storočia. Táto časť je pre súčasníkov najzaujímavejšia, keďže ukrýva najväčšie množstvo hrobov. Na základe identifikácie a textov, ktoré v roku 2010 zostavili Ján Sabo a Erik Kližan z Klubu priateľov histórie Prievidze (s korektúrou pátra Pavla Kolára) vieme, že v 6 hrobkách obsahujúcich spolu 47 kobiek je pochovaných asi 40 zosnulých. Okrem členov piaristického rádu, ktorí zomreli v miestnej komunite, sú tu pochované aj významné osobnosti ako lekár, pálfiovský dvorný správca, mecénka či senátor.

Pripravil: Pavol Schmidt

Krypta pod piaristickým kostolom (Foto: Martina Humajová)

Náhrobný kameň Ladislava Huňadyho a Kataríny Aponyiovej v podzemnej kaplnke piaristického kostola (Foto: Pavol Schmidt)

Zdroje:

MIŠÍK, Mikuláš. *Prievidza, Stredoslovenské vydavateľstvo, 1971, str. 324-325.*
 MATÁKOVÁ, Barbora. *Pamiatky. In Monografia mesta Prievidza, Štúdio Harmo-
 ny, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 204 - 205, 214, 227.*

Otázky z výstavy nevidenej

Cestu k miestu, kde bol podľa tradície st'atý sv. Pavol, lemujú plagáty s mužskou tvárou s neobyčajne syto modrými očami. Pohľad, z ktorého mrazí - o to viac, keď si prečítate, komu patrí a kam pozýva - výstava sériový vrah v priestoroch bývalej rímskej väznice. Ten pohľad vo mne doznieva, keď prechádzam alejou v ústrety soche sv. Benedikta so sklopeným zrakom a ukazovákom na perách.

Nie je ľahké položiť (si) dobrú otázku. Možno písaním sa k nej dá aspoň na chvíľu priblížiť, vypočujúc najprv tie najhluchnejšie, ktoré sú zväčša len rétorické. Nie je zvrátené použiť tvár sériového vraha ako reklamu? Čo za ľudí na takú výstavu chodí? Ako by sa asi cítili príbuzní obetí, keby pri autobusovej zastávke natrafili na tento plagát? Nemala by táto tvár byť vymazaná a zabudnutá? Ako sa z nej stal symbol zverstva bez ľudského mena? Mohol za to len on sám? Nie sú tie oči dôkazom, že na niektorých je naložené viac, než sú schopní uniesť? Poznal lásku a mohol ju prijať?

Za sochou Benedikta sa už rozprestiera ticho - takmer zázračne mizne hluk stále blízkej štvorprúdovej cesty. Pod bránou opátstva trapistov zrejme opäť uvidím žobrať mladé Albánky. Aj ony vzbudzujú mnohé dilemy a takmer nevyhnutne pocít zmaru. Naše kruhy sú vzdialené. Tolké kruhy sú si vzdialené. Kto by si namýšľal, že hoc aj čistá dobrotá niečo podstatné zmení? Nie je dvetisícročie po nej (hoci nepochopiteľne neskoro) čas prehlásiť ju raz a navždy za neúspešnú? A či jej neúspech nebol zjavný už vtedy, keď sa zdola do tej znetvorenej tváre pozerali vojaci, kňazi, zbožné ženy? Každý v nej videl niečo iné. Mohla byť aspoň pre jednu dušu nádejou? A ak áno, mohla nebyť šialenou?

Pozdravím ženy a idem do kostola, možno tam prídu tieto otázky alebo sa v ňom rozplynú. Čo ja viem? Čosi občas. Robte si priateľov z nespravodlivej mamony.

Vychádzam, väčšinou so sebou nemám peniaze. Pozdrav a pohľad nič nestojí a podľa jednej ľudovej múdrosti teda ani za nič nestojí.

Kto sa pýta a kde stojíš?

Peter Pikulík, OFMConv.

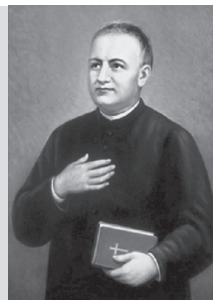

Ctil si Boha ukrytého v Eucharistii

Blahoslavený Klement Marchisio

Keď sa Klement Marchisio stal kňazom, veľa cestoval po celej diecéze. Všimol si, že v mnohých kostoloch sa používajú hostie, ktoré nie sú vyrobené z pravej múky, a tiež víno pripravené z iných druhov ovocia, nie z hrozna. Mrzelo ho, že v tomto smere nie sú dodržiavané dohodnuté pravidlá. Rozhodol sa teda veci dať na pravú mieru - aspoň v oblastiach, na ktoré mal dosah.

Klement Marchisio sa narodil 1. marca 1833 v Racconige v Taliansku. Bol najstarším z deviatich detí. Jeho otec sa živil ako obuvník. Rodina bola chudobná, a tak keď začal Klement snívať o kňazstve, zdalo sa, že splniť mu tento sen bude nemožné. Do veci sa však zapojil miestny kňaz Ján Battista Sacco. Zabezpečil Klementovi potrebné vzdelanie, vďaka čomu sa mu podarilo vstúpiť do diecézneho seminára v Turíne. V roku 1856 bol vysvätený za kňaza.

Začiatky v kňazstve

Po dohode s turínskym arcibiskupom pokračoval Klement v štúdiách na škole, kde bol prednášajúcim kňazom dnes už svätý Jozef Caffaso. Mal na Klementa veľký vplyv. Pod jeho vedením získaval mladý kňaz nielen nové vedomosti z oblasti morálnej a pastoračnej teológie, ale tiež skúsenosti s prácou medzi chudobnými a väzňami.

Po dvoch rokoch štúdia sa stal Klement kaplánom v Cambiane a neskôr vo Vigone. Ako 27-ročný odišiel do Rivalba neďaleko Turína, kde ako farár pôsobil až do svojej smrti, čiže ďalších 43 rokov. Spočiatku prežíval vo svojej službe veľa ťažkostí. Denne sa v boji proti nim posilňoval slávením sv. omše a modlitbou ruženca. Zostával však stále otvorený aj komunikácii s ľuďmi a ako výnimočný pozorovateľ si čoskoro začal veľmi dobre všimáť, čo potrebujú.

Hostie a víno

Svoju pozornosť zamerlal Klement najmä na mladé dievčatá, ktoré si v Turíne často márne hľadali prácu či strechu nad hlavou. Zriadil pre ne práčovňu s pradiarňou, kde

im poskytoval prácu. Dievčatá si tu mohli čosi nielen zarobiť, ale aj ušetriť a postu-pom času sa osamostatniť. Rehoľné sestry, ktoré nad týmto dielom bdeli, však museli po čase odísť, a tak sa Klement ocitol v slepej uličke. Vybral sa na púť do Lúrd a modlil sa za riešenie.

Po návrate so súhlasom biskupa Gastaldiho založil kongregáciu Dcér sv. Jozefa. A práve ovplyvnený nedostatkami súvisiacimi s výrobou hostií či omšového vína sa rozhodol, že hlavnou úlohou sestier bude výroba kvalitných hostií i omšového vína podľa liturgických predpisov. Týmto mali sestry preukazovať pravú lásku k eucharistickému Ježišovi. Zároveň tak získavali prostriedky na udržiavanie dievčenského domova i vlastnej existencie.

Klement - ako aj povedal Svätý Otec Ján Pavol II. pri príležitosti jeho blahorečenia v roku 1984 - bol až do konca svojho života „presvedčený, že Cirkev rastie predovšetkým prostredníctvom Eucharistie, ktorej sa členovia kresťanského spoločenstva zúčastňujú, stotožňujú sa mystickým spôsobom s Kristom a tvoria s ním jednotu“. Aj Dcéram sv. Jozefa neustále pripomínal, že je dôležité zachovávať chudobu, jednoduchosť a hlbokú lásku k eucharistickému Ježišovi. Zomrel 16. decembra 1903 vo svojej farnosti.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 1; www.catholica.cz
Foto: www.www.elpandelospobres.com

Ahojte, kamaráti!

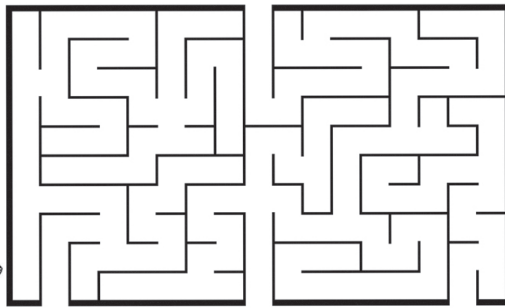
Veľká noc je za nami a ja verím, že radosť zo zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista pretrvá medzi nami minimálne do Vianoc. Radosť z toho, že žije! Obetoval sa z lásky za naše hriechy, daroval nám svoju matku Pannu Máriu, vstal z mŕtvych, daroval nám pokoj a v Eucharistii prebýva neustále medzi nami. Je živý v našom živote – koná cez našich blízkych, posielala nám priateľov na pomoc, prihovára sa nám vo Svätom písme.

No mnohokrát sa stane, že ho nespoznáme. Mária Magdaléna tiež hneď nespoznala Pána Ježiša pri jeho hrobe, no cítila jeho svetlo a lásku. A potom zistila, že je to on.

Áno, Ježišovo svetlo a láska sa dajú cítiť! Keď budeme mať otvorené srdce pre lásku, prvú pocítíme tú Ježišovu – a spoznáme ho! Spoznáme ho v našich blízkych – keď nás rodičia s láskou objímajú; keď nás utešuje priateľ – alebo v modlitbe či pri svätej spovedi, keď nás on sám počúva a odpúšťa nám, lebo je milosrdný, milujúci, starostlivý, verný...

Spoznávajme Pána Ježiša v ľuďoch okolo nás. Pozerajme sa na nich ako on na nás a my na neho – s láskou! Nech nám v tom pomáha naša Nebeská matka Panna Mária.

Kto prišiel k Ježišovmu hrobu ako prvý?

Apoštol
Ján

Mária
Magdaléna

Apoštol
Peter

- 7. 4. - Nedela Božieho milosrdenstva
- 8. 4. - Zvestovanie Pána
- 21. 4. - Nedela Dobrého Pastiera
- 24. 4. - sv. Juraj, patrón skautov
- 25. 4. - sv. Marek, evanjelista

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

K R Í Ž O V K A

Svätý František z Assisi: „Začnite nevyhnutným. Potom urobte, čo je vo vašich silách. Zrazu robíte niečo, čo ste (dokončenie v tajničke).“

Pomôcky: FCA, IP, Ule, CT, hetrik, etno, išam,	Dialóg, debata	Oznámil, žaloval, určil	Berýlium (chemická značka)	Plocha 10 x 10 m	Ladne, vkusne oblečený	Deli, oud	Múr izby, domu	Nehráš (ako hudci)	Predložka s lokálom	Vokalizovaná predložka v	Zrejme, možno	Nemotorná, farbavá žena
Rúcho pre zomrelých						Snúť nite, siete						
						Energia (značka)						
Draním zbavíte povrchu, obšúchate									Bodavý hmyz			
									Nezávislý dopravca			
2. časť tajničky			Potlesk	Draslík (značka)		Európska hádzanárska federácia				Adresa uzla v sieti		
				Prístavné zariadenie		Priadza				Iľušin (značka)		
Pocit potreby jesť					Deti detí						Zlučovacia spojka	
					Poučenie kazateľa						Lenže	
Kyslík (chemická značka)		1. časť tajničky										
		Germánske meno										
Sopka							Zlučovacia spojka		Rádiologic- ká	Citoslovce		
							Nos, teper, donášaj		vyšetrovacia metóda	3 góly hráča v zápase		
Oľga skrátene				Nechaj, opusti								
				Žeravá výplň Zeme								
Choroba pohybového aparátu, lámbka						Ešte, dokonca						
						Hud. štýl zal. na tradícii						
	Ženské meno 2. 1.	Odnes						Hádže, kladie (napr. hnoj)		Rob niekomu radosť		
		Nahladko učese								Vitamin		
Vokalizovaná predložka k			Tmel				Krík				Obľúbená plnená čokoládová týčinka	Mužské meno 8. 3.
			Akkadská prípona				Tvrde, pevné					
Pravidelný vyživovací príspevok rodiča										Ženské meno 16. 2.		
Veľký, zložený šťatný útvar					Parfumér- ska prísada					Kapustovitá kučeravá zelenina		
					Príslovka teraz, práve					Košice (EČV)		
Obec pri Komárne so starorím. táborom				Urán (značka)		Náradie s ohnutým koncom					Popevok	
				Predložka s lokálom		Newton (zn.)					Značka el. napätia (Volt)	
3. časť tajničky								Patriaci Eve				

Tajnička z minulého čísla znie: „všetko mohol mať“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika od 26. februára do 30. marca 2024

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Linda Pipíšková
Theo Baťo
Nina Ľudmila Bališová
Júlia Sajter
Filip Ištván

Manželstvo uzavreli:

Michal Valach - Nikola Benedikovičová

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Mária Hotáková, 77 r.
Mária Mištinová, 79 r.
Ivan Mikuš, 83 r.
Ingeborg Petrášová, 81 r.
Ľudmila Schubadová, 90 r.
Anna Langová, 84 r.
Jozefína Bíliková, 91 r.
Daniel Vážan, 72 r.
Anna Balcarová, 102 r.
Ľudovít Brand, 58 r.
Miluše Šestáková, 73 r.
Rudolf Medlík, 86 r.
Karol Brand, 69 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa
k nám. Píšte na: bartolomej@farapd.sk.*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Čagáňová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Mária Melicherčíková, Mário
Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová,
Miroslav Turanský

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1, 10 - Mária Melicherčíková
str. 3 - Radovan Bezák
str. 2, 35, 36 - Mária Melicherčíková (farský
kostol), Radovan Bezák
(piaristický kostol)

Tlač: Patria I., spol. s r. o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Piatok utrpenia Pána (Veľký piatok) - 29. marca 2024

Svätá sobota (Biela sobota) - 30. marca 2024

